

Utbildning och Arbetsmarknad
Tor Hatlevoll

Fler feriejobb för ungdomar i kommuner och landsting sommaren 2015

Sommaren 2015 erbjöd landets kommuner och landsting/regioner 84 000 unga en chans att arbeta några veckor under sommaren vilket är fler än någonsin tidigare. Totalt fick 80 000 ungdomar ett feriearbete/feriepraktik i en kommun och 4 000 ungdomar ett feriearbete/feriepraktik¹ i ett landsting eller region. Detta visar en enkät som har skickats till landets samtliga kommuner och landsting/regioner. Enkäten besvarades av 83 procent av kommunerna och av 62 procent av landstingen och regionerna. Resultatet är i linje med den prognos på 85 000 feriejobb/feriepraktikplatser som publicerades våren 2015.

Ökning i både kommuner och landsting

Jämfört med 2014 så erbjuds 6 000 fler unga ett feriejobb/feriepraktik under sommaren 2015. Kommunerna har i år haft 5 000 fler unga anställda på ett feriejobb/feriepraktik jämfört med förra sommaren och landstingen/regionerna har haft 1 000 fler ungdomar anställda.

Att antalet platser har ökat samtidigt som ålderskullarna minskar bidrar till att en allt större andel av samtliga unga får möjlighet att få arbeta genom ett kommunalt eller landstingskommunalt feriejobb. Andelen har ökat sedan 2010.

Tabell 1

	<i>Feriejobb</i>	<i>16 - 18</i>	<i>Feriejobb per individ i målgrupp</i>
2010	80000	374898	21,3%
2011	68000	357765	19,0%
2012	68000	338966	20,1%
2013	83000	321537	25,8%
2014	78000	312161	25,0%
2015*	84000	303249	27,7%

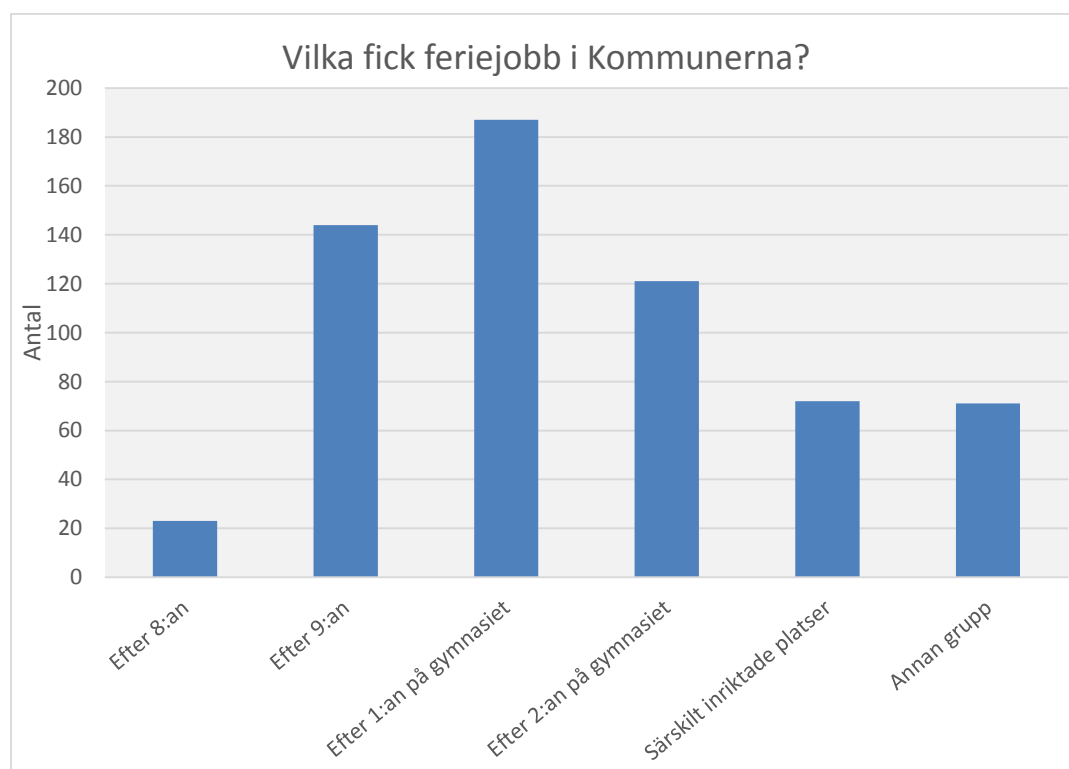
* Beräkning gjord på antalet 15 - 17 åringar 2014

¹ Feriejobb eller feriepraktik är platser som tagits fram i syfte att erbjuda unga en möjlighet att prova på att arbeta några veckor under sommarlovet. Vi skiljer feriejobb/feriepraktik från ”sommarjobb”, som enligt vår definition innebär ett arbete med avtalsenlig lön och där syftet är att arbetsgivaren ska få arbetsuppgifter utförda. Sommarjobbet kan både vara som vikarie för ordinarie personal som har semester eller uppgifter som är säsongsbetonade och inte behöver bemannas under hela året.

Flest unga i åldern 16 – 18 år

Både bland kommuner och landsting/regioner är det vanligast att erbjuda feriejobb/feriepraktik till unga i åldern 16 – 18 år, eller de som avslutat årskurs 9 eller årskurs 1 eller 2 på gymnasiet. En skillnad gentemot 2014 är att det är fler kommuner och landsting som erbjuder elever som avslutat årskurs 2 i gymnasiet, ett feriejobb/feriepraktik. Tidigare år har platserna varit mer koncentrerade till de som avslutat årskurs 9 och 1 i gymnasiet.

Diagram 1

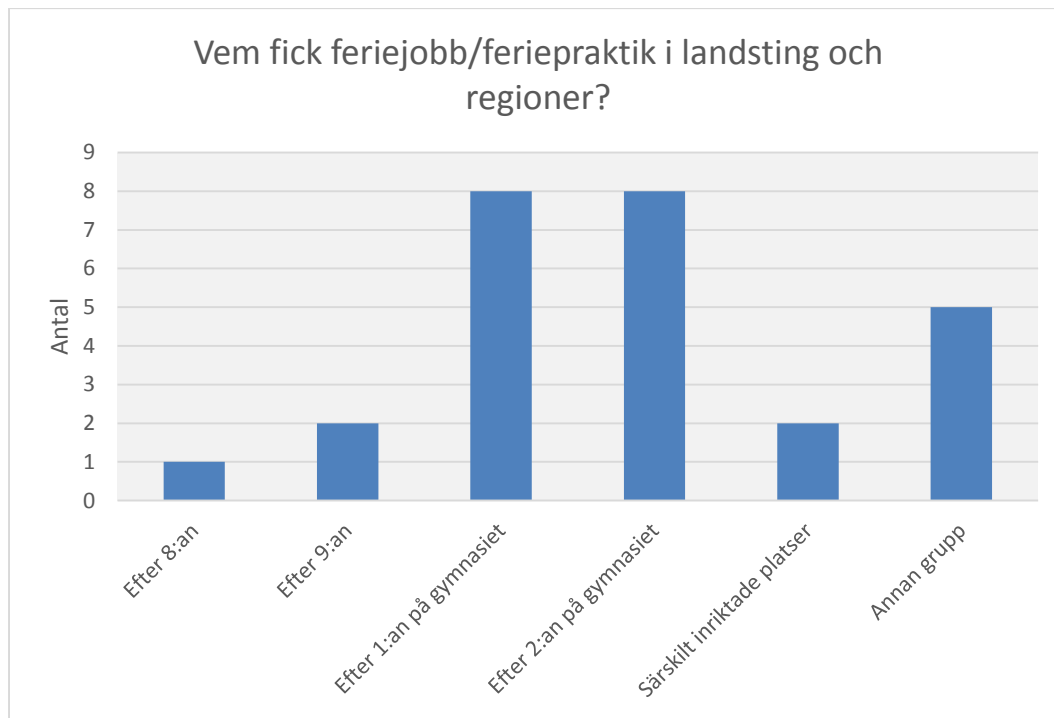

Könsfördelningen är jämn både i kommuner och i landsting/regioner, där 51 respektive 53 procent av ungdomarna av kvinnor.

Totalt fick 54 procent av alla som sökte ett feriejobb/feriepraktik en plats sommaren 2015. I kommunerna var andelen som fick en plats 60,5 procent medan motsvarande andel i landsting/region var 14,6 procent.

En förklaring till skillnaden mellan antalet sökande och de som faktiskt fick en plats, är att många unga har fått ett annat sommarjobb. Framför allt många kommuner som garanterar vissa årskullar platser framför i enkäten att många ungdomar väljer att tacka nej till den plats de fått. Främsta orsaken till att de väljer att tacka nej är att de fått ett annat jobb under sommaren.

Diagram 2

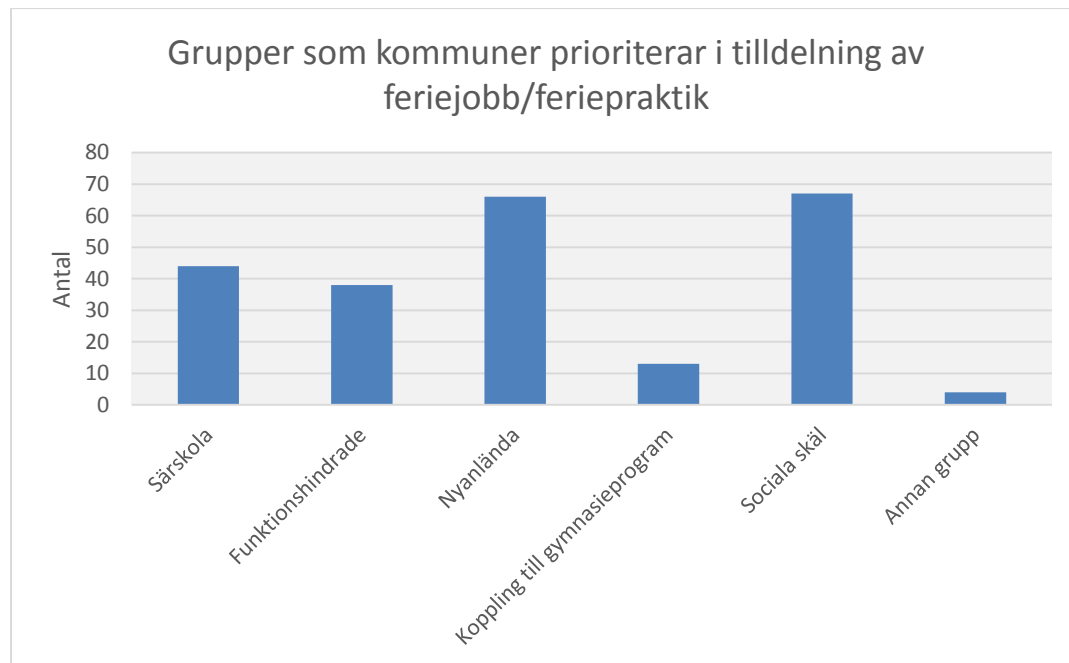
Prioriterade grupper

Antalet kommuner som har avsatt platser för grupper med särskilda behov är i stort sett oförändrat jämfört med 2014, förutom för gruppen nyanlända. Det är 19 fler kommuner (vilket motsvarar en ökning med 40 procent) jämfört med förra året som prioriterar att nyanlända ungdomar ska få möjlighet att få en bättre förankring på den svenska arbetsmarknaden. Många av dessa kommuner fokuserar på ensamkommande flyktingbarn.

Fyra landsting och regioner har uppgett att de har prioriterade grupper. Av dem är det två som avsätter platser till unga där det finns sociala skäl, ett landsting/region för unga med funktionsnedsättning samt ett för nyanlända ungdomar.

Det är få kommuner som använder feriejobben för att marknadsföra jobb inom kommunen. Endast 13 kommuner har uppgett att de har särskilt avsatta platser som kopplas ihop med olika gymnasieprogram. Antalet är i nivå med 2014 då 14 kommuner att de hade platser som kopplades till olika gymnasieprogram.

Diagram 3

Andra arbetsgivare än kommunen

Många kommuner arbetar med andra lokala aktörer för att kunna erbjuda unga olika sorters arbeten för feriejobb/feriepraktik. 66 procent av kommunerna och 27 procent av landstingen/regionerna förmedlar platser utanför den egna verksamheten. Av de kommunala platserna är det 24 procent som finns utanför kommunen och 10 procent av platserna i landsting/regioner.

Vanligast är att kommuner samarbetar med ideella organisationer och föreningslivet, till exempel erbjuder många kommuner unga att arbeta på olika sommarsportsskolor för barn.

Ett annat exempel som sprider sig är att många kommuner arbetar med sommarlovsentreprenörer. Det innebär att ungdomar får med hjälp av handledare och ett litet startkapital, ta fram och förverkliga en företagsidé under sommaren.

Några kommuner arbetar med det lokala näringslivet som ställer upp med feriejobbsplatser. Det är inte helt oproblematiskt då det på vissa håll uppstått diskussioner med facket om löner och arbetsvillkor, samtidigt finns det risk att feriejobben/feriepraktiken tränger undan de vanliga sommarjobben.

Det finns en stor utvecklingspotential i att samarbeta med det lokala näringslivet, men det är ett arbete som måste ske i nära samarbete med arbetsmarknadens parter och de lokala utbildningsanordnarna.

Feriejobben/feriepraktiken har en strategisk betydelse

Två tredjedelar av kommunerna och samtliga landsting/regioner uppger att de har en strategi med feriejobben/feriepraktiken. Andelen kommuner som uppger att de har en strategi med feriejobben/feriepraktiken är 5 procentenheter högre jämfört med 2014. Bland landsting/regioner är andelen oförändrad jämfört med föregående år.

Strategierna handlar främst om att marknadsföra kommun/landsting/region som arbetsgivare och presentera de yrken som finns. Många ser behov av arbetskraft i framtiden och ser feriejobben/feriepraktiken som ett sätt att marknadsföra kommunen som en framtida arbetsgivare.

Bland kommunerna handlar det mycket om att marknadsföra äldre- och barnomsorgen. Trots att få kommuner uppger att de aktivt kopplar ihop utbildning med feriejobb/feriepraktik, så anger många att de arbetar aktivt för att få många att arbeta inom dessa sektorer. I flera fall erbjuds de som har sitt feriejobb/feriepraktik inom äldreomsorgen högre lön. Några kommuner erbjuder unga som avslutat årskurs 8 feriejobb för att ge dem en bild vad ett arbete inom olika kommunala sektorer innebär, vilket ska underlätta när de senare ska välja gymnasieprogram.

Tabell 2

Finns det en strategi med feriejobben?

	Kommun	Landsting/Region
Ja	69 %	100 %
Nej	31 %	

Utöver att marknadsföra kommunen/landstinget/regionen som arbetsgivare så anger många även vikten av att se till att unga får prova på att arbeta som ett viktigt syfte med feriejobben. Feriejobben ger den första erfarenheten som möjliggör att unga har lättare att få andra jobb. Några kommuner har erbjudit några feriejobbare/feriepraktikanter att gå in på kortare vikariat i ordinarie verksamhet under sommaren. Andra ser till att när sommarvikariat ska tillsättas så är tidigare feriejobbare/praktikanter en viktig rekryteringsbas.

Bryter könsmönster

Många kommuner, landsting och regioner står inför stora rekryteringar och att de stora yrkesgrupperna som kommer att lämna på grund av ålderspension till stor del består av kvinnor. Det innebär att det är viktigt att även försöka få män att söka sig till sektorn. Enkäten visar att det är många kommuner som ser feriejobben/feriepraktiken som ett led att marknadsföra sig som en framtida arbetsgivare. Med tanke på utmaningarna, hur vanligt är det att arbeta med att få män till traditionellt kvinnliga yrken och det omvända?

Tabell 3

Erbjuds män feriejobb/praktik i traditionellt kvinnligt dominerade branscher, och vice versa?

	Kommun	Landsting/Region
<i>Ja</i>	30 %	36 %
<i>Nej</i>	70 %	64 %

Det är en något större andel landsting/regioner som arbetar aktivt med att erbjuda män feriejobb/feriepraktik i kvinnligt dominerande branscher jämfört med kommuner. Dock har andelen kommuner som arbetar aktivt med att bryta könsmönstren ökat med nio procentenheter sedan 2014, samtidigt som andelen landsting/regioner har minskat med 6 procentenheter.

Av kommentarerna att döma utgår de flesta från ungdomarnas egna önskemål då många har ett ansökningsförfarande. Dock försöker man att ha en jämn könsfördelning på arbetsplatserna och om det är möjligt försöker man att påverka unga män att söka sig till mer traditionellt kvinnliga yrken. Det omvända är svårare då många kommuner har få traditionellt manliga yrken att erbjuda.

Detta är en svår avvägning där man å ena sidan vill vara en attraktiv arbetsgivare och det är viktigt att de unga får ett feriejobb/praktik inom ett område de är intresserade av. Å andra sidan kan det ibland vara bra att erbjuda alternativ de inte tänkt från början som kan visa sig vara intressanta jobb.